BARAZA LA WAWAKILISHI ZANZIBAR

Simu Nam. + 255 24 2230602/1
Fax Nam. + 255 24 2230215
Tovuti: www.zanzibarassembly.go.tz

SANDUKU LA BARUA 902,
ZANZIBAR
Barua Pepe: zahore@zanlink.com

MUHTASARI WA RIPOTI YA KAMATI YA MAWASILIANO NA UJENZI YA BARAZA LA WAWAKILISHI, KATIKA KUFUATILIA UTENDAJI WA SHUGHULI ZA SERIKALI KWA MWAKA WA FEDHA 2016/2017

Mheshimiwa Spika,

Naomba nianze kwa kumshukuru Mwenyezi Mungu kwa kutujaalia afya njema na tukaweza kukutana ili kuendelea na shughuli zetu za kuwatumikia wananchi wetu. Aidha, napenda kukushukuru sana Mheshimiwa Spika, kwa kunipa nafasi hii ya kusimama mbele ya Baraza lako tukufu kwa niaba ya Kamati ya Mawasiliano na Ujenzi, kuwasilisha ripoti ya utekelezaji wa kazi za Kamati yangu kama Kanuni za Baraza la Wawakilishi zinavyoelekeza.

Kamati ya Mawasilino na Ujenzi imepewa majukumu ya kusimamia Wizara zifuatazo:-

1. Wizara ya Ardhi, Maji, Nishati na Mazingira; na
2. Wizara ya Ujenzi, Mawasilino na Usafirishaji.

Mheshimiwa Spika,

Kama zilivyowasilisha Kamati nyengine za Baraza la Wawakilishi, Kamati ya Mawasilino na Ujenzi ilifanya kazi kwa muda wa wiki sita (Unguja na Pemba) kwa kukagua na kutembelea taasisi mbali mbali zilizo chini ya Wizara tunazozisimamia. Aidha, Kamati kwa kushirikina na Wizara husika, ilibahatika kutembelea Tanzania Bara ili kujifunza kwa vitendo na hatimae kuweza kuishauri Serikali ipasavyo. Kamati pia ilitembelea Bandari ya Tanga na Dar es - Salaam, Songosongo, Kituo cha Umeme Rasi Kiromoni. Kamati pia

ilipata nafasi ya kwenda Mombasa (Kenya) kwa ajili ya kujifunza masuala ya uwekezaji kwenye hifadhi ya mafuta yanayohifadhiwa na kusafirishwa nje ya nchi pamoja na miundombinu mingine inayohusiana na hayo.

Pia, katika kuhakikisha kwamba Masuali mbali mbali yanayogusa Taasisi zinazosimamiwa na Wizara hii, Kamati iliwakutanisha Viongozi wa Wizara ya Fedha na Mipango, Mfuko wa Barabara, Wizara ya Ujenzi, Mawasiliano na Usafirishaji na Viongozi wa Wizara ya Ardhi, Maji, Nishati na Mazingira ili kukwamua Ujenzi wa Barabara ya Mwanakwerekwe Fuoni pale ulipokua umekwama. Aidha, Kamati ilisafiri tena hadi Tanzania Bara kukutanana na Uongozi wa Wizara ya Fedha na Mipango wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania pamoja na Uongozi wa TANESCO ili kuzungumzia suala la deni la Umeme la Zanzibar pamoja na Madeni ya Umeme ya Taasisi za Muungano zenye Ofisi zao hapa Zanzibar.

Vile vile, Kamati ilikutana na Waziri mwenye dhamana ya Masuala ya Muungano pamoja na Uongozi wa Mamlaka ya Udhibiti na Usafiri wa Baharini SUMATRA ili kuzungumzia changamoto zinazogusa Mamlaka ya Udhibiti wa Nishati Zanzibar (ZURA) pamoja na Mamlaka ya Usafiri wa Baharini Zanzibar (ZMA).

Wizara ya Ardhi, Maji, Nishati na Mazingira

Mheshimiwa Spika,

Wizara ya Ardhi, Maji, Nishati na Mazingira ni Wizara mama katika Mfumo wa utoaji wa huduma za kijamii kwa wananchi wa Zanzibar. Aidha, Wizara hii ina dhamana ya kuhakikisha kwamba wananchi wote wa Zanzibar wanafaidika na huduma bora za maji, matumizi bora ya ardhi, usimamizi na utunzaji wa mazingira pamoja na upatikanaji bora wa nishati uliosalama na endelevu kwa maisha yao.

Kamisheni ya Ardhi

Mheshimiwa Spika,

Kamisheni ya Ardhi inaundwa na Idara ya Ardhi na Usajili (ikiwemo Mahakama ya Ardhi, Afisi ya Mrajis wa Ardhi na Bodi ya Uhaulishaji), pia kuna Idara ya Upimaji na Ramani pamoja na Idara ya Mipango Miji na Vijiji .

Kamati yangu ilipata fursa ya kuzikagua taasisi zote zilizo chini ya Kamisheni ya Adrhi na kugundua changamoto kadhaa zinazohitaji kufanyiwa kazi kama zinavyoonekana ndani ya ripoti yetu ili kuleta ufanisi mzuri wa majukumu na utekelezaji wake.

Mheshimiwa Spika,

Kukosekana kwa mfumo wa uhakika wa usajili wa ardhi, kuchelewa kufanyiwa mapitio kwa sera ya ardhi, kuchelewa upimaji wa viwanja na utoaji wa hati baada ya kupimwa, kumepelekea kuwepo kwa migogoro sugu ya ardhi ambayo inachukua muda mwingi wa watendaji kuweza kuitatua. Aidha, changamoto nyengine zinazoikabili Kamisheni ya Ardhi ni upungufu wa wataalamu hasa wenye utaalamu wa utawala, usimamizi na uthamini, usajili na utambuzi wa ardhi.

Mheshimiwa Spika,

Vilevile, kwa mujibu wa wataalamu wa sheria kuna changamoto nyingi kwenye sheria mbali mbali za ardhi ambazo zinahitaji marekebisho muhimu ili kuzipa nafasi nzuri taasisi zinazotoa ardhi na wale wanaopewa ardhi na hatimae kuepusha matatizo mengi ya kisheria hapo baadae.

Mheshimiwa Spika,

Changamoto nyingine kubwa iliyopo na inayohitaji kupatiwa ufumbuzi wa haraka ni malimbikizo ya madeni ya Wazee wa Mahakama (**Accessors**) wa Mahkama ya Ardhi kwani hadi hivi sasa hakuna bajeti yoyote iliyopangwa wala hakuna Fungu (**Vote**) inayosimamia malipo yao matokeo yake wanafanyakazi kubwa kuwasaidia Mahakimu

kuhukumu na kutatua kesi za Ardhi kwani bila ya wao hakuna kesi itakayoweza kuendeshwa. Kutokana na hali hiyo, Kamati yangu inaitaka Wizara ya Fedha kwanza kuwalipa malimbikizo yao Wazee wa Mahakama (Accessors) wote lakini pia katika kulipatia ufumbuzi wa kudumu tatizo hilo basi ni lazima kwenye Bajeti ya mwaka huu Wazee hao wawekewe Fungu lao maalumu (Special Vote).

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu pia inaitaka Mahakama Kuu wanapoandaa programu za Semina na mafunzo mbali mbali basi kuwashirikisha na Mahakimu hawa wa Mahakama ya Ardhi kwani hivi sasa wamekua wakikosa mafunzo na Semina mbali mbali ambazo zinawajengea uwezo katika mabadiliko mbali mbali ya kisheria na ya kiutendaji.

Mheshimiwa Spika,

Kamati ya Mawasilino na Ujenzi inaishauri Wizara ya Ardhi, Maji, Nishati na Mazingira kuwa na Chanzo Kimoja (kitengo) tu cha kusajili Ardhi katika taasisi zake zinazohusiana na masuala ya ardhi. Aidha, Kamati pia inaiomba Kamisheni ifanye Utafiti Maalumu kuangalia mahitaji ya wananchi kupata makaazi, ili kuondokana na Migogoro mtambuka ya ardhi.

Mheshimiwa Spika,

Wakati huo huo, Kamati yangu haikuridhishwa kabisa na hali ya jengo la Makao Makuu ya Mahakama ya Ardhi hapo Vuga, hivyo tunaitaka Wizara na Serikali kwa ujumla kuwapatia Mahakama ya Ardhi jengo jengine la kufanyia kazi ili kunusuru afya za wafanyakazi wake kutokana na uchakavu wa jengo linalotumika hivi sasa. Pia Kamati yangu imegundua kua kuna baadhi ya wafanyakazi wanatumikia nafasi zaidi ya moja kwa wakati mmoja ili kuziba pengo wakati ambapo kuna maombi tayari yameshapelekwa Idara ya Utumishi wa Umma lakini bado ruhusa ya kuajiri haijatolewa. Hivyo, Kamati yangu inaiomba Wizara na Serikali kulishughulikia tatizo hili na kulipatia

ufumbuzi unaofaa. Changamoto nyingine ni usafiri wa Mahakimu hasa katika ufuatiliaji wa kesi au migogoro mbali mbali katika maeneo mbali mbali.

Maeneo yaliyotengwa kwa ajili ya Shughuli za Maendeleo

1. **Eneo la Uwekezaji Mangapwani**

Mheshimiwa Spika,

Serikali imetoa tamko kuwa eneo la Mangapwani limetengwa kwa ajili ya uwekezaji mkubwa wa shughuli zote zinazohusiana na masuala ya Mafuta na Gesi Asilia, ikiwemo kuhamishia matangi ya Mafuta yaliopo Mtoni Unguja na kuyahamishia huko Mangapwani.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu inaupongeza sana mpango huo lakini kasi ya utekelezaji wake hairidhishi hata kidogo, kwani Serikali inafanya maamuzi ya matumizi ya eneo hilo lakini hadi leo bado hakuna mchoro wa kuonyesha eneo hilo litaanzia wapi na kufikia wapi. Pia eneo hilo tayari wameshamilikishwa wawekezaji wazalendo kuwekeza miradi yao bila ya maelekezo maalumu ya uwekezaji wao matokeo yake kila mmoja ameangalia ni uwekezaji gani unafaa katika eneo hilo na hivi sasa karibu wawekezaji watatu kati ya wanne waliopatiwa hati za Ukodishwaji (lease) wa maeneo hayo na tayari wameshaanza kuwekeza miradi mikubwa na ya gharama kubwa jambo ambalo kusema kuwa Serikali inawanyanganya au kuwaondoa litaitia hasara kubwa Serikali kwani kuna baadhi ya uwekezaji huo tayari umeshakamilika na bado mambo madogo tu na kuwaondoa itakua sio jambo la busara.

Mheshimiwa Spika,

Ushauri wa Kamati ni kwamba eneo hilo lipimwe haraka kisheria na hao wawekezaji waliomo kwenye eneo hilo waingizwe kwenye mpango mkuu huo wa Serikali ili

waweze kukamilisha miradi yao na Serikali iweze kufaidika na ajira kwa vijana wetu pamoja na mapato kwa ujumla.

Mheshimiwa Spika,

Katika eneo hilo la Mangapwani ni vyema Serikali ikajenga Bandari maalumu itakayoweza kutumika kwa shughuli zinazofanana na eneo hilo ikiwemo kufunga Meli kubwa na ndogo za mafuta, ambapo wazo hilo lipo, lakini pia Serikali iwekeze kwenye ujenzi wa Matanki ya kuhifadhia mafuta pamoja na Gesi Asilia.

Pia, Kamati yangu katika eneo hilo imetembelea miradi mitatu ikiwemo kituo cha kupokelea Gesi kutoka Tanzania Bara na kujazwa kwenye mitungi yake na kuuzwa kwenye soko la ndani jambo ambalo limeanza kupunguza matumizi ya makaa na ukataji miti ovyo kwa wananchi wengi hivi sasa kutumia Gesi hiyo.

Mheshimiwa Spika,

Vilevile, tulitembelea mradi wa Chelezo kidogo(Slip way) ambao pia unamilikiwa na Muwekezaji Mzalendo mradi ambao kwa hapa Zanzibar utakua ndio mradi wa mwanzo kwa wawekezaji binafsi ukiacha ule wa Shirika la Bandari mradi ambao utatoa ajira nyingi lakini pia katika uchumi mkubwa wa mafuta na Gesi pamoja na vyombo vya baharini vitaweza kufanyiwa matengenezo hapo hasa pale itakapohitajika.

Mheshimiwa Spika,

Mradi wa tatu ni Uwekezaji mkubwa wa Matenki ya kuhifadhia mafuta yatakayotumika nchini na yale ambayo hapo baadae kusafirishwa nje ya nchi kama wanavyofanya nchi jirani zinazolingana na sisi. Hivyo, Kamati yangu inaishauri Wizara kuendelea kuwapa mashirikiano wawekezaji waliopo hivi sasa ili kuweza kuwapa miongozo ya miradi yao ili kuleta tija kwa nchi yetu hapo baadae. Pia Kamati yangu imegundua miradi hiyo iliyokwishaanza kuwekezwa haina madhara yoyote kwa uwekezaji unaotaka kufanywa na Serikali.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu ilipofanya ziara huko Mombasa nchini Kenya tumejifunza mambo mengi ikiwemo usalama wa Matenki ya mafuta kwa kutumia Technologia ya kisasa. Kutokana na ziara hiyo tumejifunza kuwa mambo yote hayo ikiwemo Serikali kujenga Bomba la kupakilia na kushushia mafuta ambalo wawekezaji wataweza kulitumia na kulipia ada maalum ambayo itaongezea pato la Taifa ni mambo ambayo yanawezekana kutekelezwa na Serikali yetu.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu pia ilifika katika Eneo la uwekezaji Nungwi ambalo hadi hivi sasa muwekezaji mmoja Kampuni ya "**Spice Islander"** anashindwa kufanya shughuli zake kutokana na mgogoro na mgongano wa maamuzi ya utumiaji na umiliki wa eneo hilo. Katika kulipatia ufumbuzi suala hili, Kamati yangu imeshangazwa na kusikitishwa sana na maamuzi ya Serikali kupitia Waziri aliekuwepo hapo mwanzo kwa kumpatia hati ya umiliki wa kawaida (Right of Occupance) wakati eneo hilo ni la uwekezaji yaani **(lease)** jambo ambalo pia ni kinyume cha Sheria.

Kamati yangu inamshauri Mheshimiwa Waziri kwamba hati hii ifutwe mara moja ili kupisha uwekezaji mkubwa na ikiwa bado huyo **F&K Interprise** kama bado anahitaji eneo basi aombe na apatiwe eneo jingine la kujenga nyumba ya makaazi.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu inaipongeza sana Serikali kwa kuchukua uamuzi wa kuyafuta na kuyarejesha Serikalini maeneo yote ya Ardhi ya uwekezaji ambayo yametolewa "**Lease"** kwa muda mrefu lakini waliopewa wameshindwa kuwekeza na kuikosesha Serikali mapato pamoja na ajira kwa vijana kwa kiasi kikubwa. Hivyo, tunamtaka Mheshimiwa Waziri aitekeleze ile ahadi yake ambapo ilikua inamaliza muda alioutoa mwezi wa February ili kutoa nafasi kwa wawekezaji wa kweli wanaotaka Ardhi ya kuwekeza wapewe kwa utaratibu maalumu wa kuomba na kupewa 'Lease' kwa masharti na wao wawekeze vinginevyo na wao pia wanyang'anywe. Lakini ikitokezea kuwa muwekezaji

baada ya eneo lake kufutwa ikiwa atakuja kuomba tena kwa masharti maalumu ya ujenzi basi waweze kupewa kipaumbele baada ya Serikali kujiridhisha kuwa wako tayari kujenga.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu inaishauri Serikali kwa upande wa maeneo ya Ardhi waliyopewa wananchi kwa ajili ya ujenzi wa makaazi Serikali isifanye haraka ya kuyafuta ili ipate muda wa kuyahakiki na kujua wamiliki wake na kuendelea kuwahamasisha kujenga maeneo yao hayo kwani wengi wa wananchi wetu ni maskini wa kipato kulingana na mishahara wanayolipwa Serikalini na kwenye sekta binafsi. Kwa hiyo, kama yalivyokua malengo ya Mapinduzi matukufu ya 1964 kuweza kuwapatia makaazi bora ya kudumu wananchi wake basi ni vyema busara ikatumika ili na wao kuwapa nafasi ya kuviendeleza viwanja vyao hivyo.

MAMLAKA YA MAJI (ZAWA)

Mheshimiwa Spika,

Kamati imegundua kwamba pamoja na jitihada mbali mbali za Serikali, Viongozi wa Majimbo pamoja na Wafadhili mbali mbali kulivalia njuga suala la upatikanaji wa maji safi na salama bado kuna mapungufu ya kutokuwepo kwa uwiano kati ya maji yanayozalishwa na yale yanayohitajika. Hadi Kamati inaandaa taarifa hii, hali ya uzalishaji wa maji ni asilimia **70.60%** huku kukiwa na mapungufu ya uzalishaji kwa asilimia **29.4%.** Hapa nawaomba sana Waheshimiwa Wajumbe tuangalie vizuri jadweli na mchanganuo mzima wa uzalishaji wa maji na mahitaji kama unavyoonekana ndani ya ripoti yetu ili tuweze kuishauri vizuri Serikali kuhusiana na upatikanaji wa huduma hii muhimu hapa nchini.

Mheshimiwa Spika,

Kutokana na hali hiyo, Kamati imebaini kwamba suala la upatikanaji wa huduma ya maji safi na salama kwa wananchi bado ni changamoto kubwa na isiyo na ufumbuzi wa

uhakika. Kamati yangu imesikitishwa sana na tabia ya wananchi kuvamia na kujenga karibu na vianzio vingi vya maji jambo ambalo linachangia upungufu wa upatikanaji wa maji kila kukicha wakati mahitaji ya maji yanaongezeka kila kukicha hasa kwa ujenzi, uwekezaji wa Mahoteli pamoja na ongezeko la nyumba za makaazi hapa visiwani vyetu kwa upande waUnguja na Pemba.

Mheshimiwa Spika,

Hivyo, Kamati yangu inaitaka Serikali kuchukua hatua za haraka ikiwemo kubomoa majumba na kuwahamisha watu wote waliovamia vianzio vya maji ili kuinusuru nchi yetu na kukosa maji kabisa.

Mheshimiwa Spika,

Vilevile, Kamati imebaini changamoto nyengine inayoikabili Mamlaka ya Maji kuwa na deni linalodaiwa Mamlaka hiyo na Shirika la Umeme pamoja na Madeni inayodai ZAWA kwa wateja wake kwamba yanarejesha nyuma kwa kiasi kikubwa utendaji wa Mamlaka hiyo. Ili kuweza kusaidia kupunguza ugumu wa ukusanyaji wa ada za maji na kuongeza mapato ya Mamlaka, Kamati yangu inaishauri Mamlaka ya Maji kuanzisha mradi maalumu wa uwekaji wa Mita katika kila nyumba ili kuwawezesha wananchi kulipia kupitia simu zao za mkononi kama tunavyofanya katika ununuzi wa umeme, ambapo jambo hili litaweza kuongeza sit tu ukusanyaji wa mapato lakini pia litasaidia kujua takwimu halisi ya watumiaji wa maji katika maeneo yote. Ni wazi kuwa makusanyo yatakayopatikana yataiwezesha Mamlaka kuyatumia mapato hayo kwa kuimarisha miundombinu ya maji ikiwemo ununuzi wa mabomba mapya.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu imeshuhudia kiwango cha maji kinachozalishwa kwa sasa ni kidogo kutokana na sababu hizo hapo nilizozielezea hapo juu na hadi Kamati inaandaa Ripoti hii ZAWA ilikua inadaiwa deni la umeme **Tsh. 15,999,062,028.38** yanayotokana na vituo

vya uzalishaji wa maji na **Tsh. 1,962,426,428.44** yanayotokana na wasambazaji (Suppliers). Aidha, ZAWA ilikua ikidai wateja wake jumla ya **Tsh. 8,378,846,275.**

Mheshimiwa Spika,

Pia, Kamati yangu inaishauri Serikali katika kuongeza upatikanaji wa maji kuharakisha kuviunga na kivitia umeme visima vyote vilivyochimbwa na mradi wa Raas El Khaima kwani visima vipo vingi lakini karibu asilimia 60 bado havijaungwa, kwa hiyo kupitia fedha za ufadhili kutoka Serikali ya India, Kamati yangu inashauri kutumiwa kwa pesa hizo kukamilisha utiaji wa umeme na kusambaza mabomba kwa wananchi.

Mheshimiwa Spika,

Kamati inaiomba ZAWA ifanye uhakiki wa kutosha na kukagua upotevu wa maji kutokana na uchakavu wa miundombinu yake na baadae kutoa ripoti kwa wadau wote ikiwemo Wajumbe wa Baraza la Wawakilishi ili kujua ukubwa wa tatizo hilo na kusaidia kutoa ushauri.

SHIRIKA LA UMEME, ZANZIBAR (ZECO)

Mheshimiwa Spika,

Shirika la Umeme Zanzibar (ZECO) pamoja na mafanikio makubwa inayoyapata kwa kuwasambazia Umeme wananchi mijini na vijijini lakini linakabiliwa na changamoto kubwa hasa ya kutokulipwa asilimia ya fedha zao za huduma zinazokusanywa na Serikali huku ikikabidhiwa majukumu makubwa ya kusambaza umeme nchini kote. Pia taasisi nyingi za Serikali SMZ na SMT hazilipi bili zao za umeme na kusababisha malimbikizo mengi ambayo yanakwamisha maendeleo ya Shirika, pia madeni ya watu binafsi nayo ni sehemu ya changamoto,

Hata hivyo, Kamati yangu imebaini kwamba ongezeko la madeni kwa taasisi za Serikali, Shirika kuendelea kutumia mfuko wake kwa kazi za kusambaza umeme vijijini, na deni

kubwa la ununuzi wa umeme kutoka TANESCO ni miongoni mwa Changamoto kubwa za Shirika hili.

Mheshimiwa Spika,

Katika kujaribu kuzitafutia ufumbuzi changamoto hizo, Kamati yangu inaitaka Serikali kuanzia Bajeti ya mwaka huu kuanzisha utaratibu wa kuilipa ZECO moja kwa moja kupitia vifungu vya Wizara zote za Serikali ili kulikomboa Shirika kuepukana na madeni makubwa kutoka Tanesco.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu bado inaitaka Serikali kuu kuingilia kati suala la Bili inayoletwa na TANESCO kila mwezi kwani sio sahihi ZECO kulipishwa "**Utility service charge**" wakati Zanzibar umeme unasambazwa na ZECO yenyewe na sio TANESCO kama ilivyo kwa wateja walioko Tanzania Bara. Lakini pia sio haki kwa TANESCO Kuilipisha ZECO bei ya umeme sawa na wateja wengine binafsi wakati ZECO kila siku wanatumia gharama zao kusambaza umeme hapa Zanzibar.

Pamoja na Kamati yangu kwenda hadi Tanzania Bara kusaidia kurekebisha hali hiyo lakini bado suala hili linaonekana zito kwa upande wa Shirika peke yake bila ya Serikali Kuu ufumbuzi wake utakua mgumu, kwani suala hili linagusa uchumi wa Zanzibar moja kwa moja kwa hiyo pia linahitaji maamuzi magumu ya kisiasa kutokana na maumbile ya Muungano wetu.

Aidha, Kamati inaendelea kuishauri ZECO iongeze ulinzi katika Vituo vyake vyote vya Uzalishaji na Usambazaji umeme hususan katika maeneo ya Fumba, Mtoni pamoja na Rasi Kiromoni.

Mradi wa Nishati Mbadala

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu inaishauri Serikali kupitia mpango wa mradi wa kutafuta Nishati mbadala ni vyema kuharakisha mchakato wa kuweza kuwa na umeme mbadala ili kuwakikishia wawekezaji kuwa upatikanaji wa umeme ni wa uhakika.

Kamati yangu haijafurahishwa na kiwango kidogo sana kinachopatiwa Idara hii kwenye bajeti ambapo inasababisha uhaba wa vitendea kazi na hupelekea watumishi wetu kununua 'Computer' zao na kufanyia kazi za Serikali jambo ambalo linaweza kupelekea taarifa nyeti za kiidara kuweza kuvujishwa au kupotezwa kumbukumbu zake kwani zinahifadhiwa kwenye mikomba ya watumishi na kuenda nazo majumbani kwao.

Ukiacha ufinyu wa Bajeti, hata mazingira yao (wafanyakazi) ya kufanyia kazi sio mazuri. Ufinyu wa nafasi lakini pia mahala ilipo ofisi yao haileti haiba ya kazi zao za kitaalamu inavyohitaji. Kamati yangu inaiomba Serikali katika ujenzi wa jengo jipya la Wizara kuzingatia kuwapatia nafasi ndani ya jengo hilo ili waweze kufanya kazi zao kwa utulivu na ufanisi wa kutosha.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu ilipokea taarifa na kukagua maeneo yaliyojengwa minara hiyo ambayo ni Makunduchi, Mbuyu Tende na Bambi kwa Unguja na Mwambe, Micheni pamoja na Kiuyu-Maziwa Ngombe kwa Pemba.

Hata hivyo, Kamati haijaridhiswa sana na kasi ya mradi huo ambao unaonekana kusuasua katika hatua za utekelezaji wake na kwa kuwa zaidi tunategemea pesa kutoka kwa wahisani wa nje.

Mafuta na Gesi Asilia

Mheshimiwa Spika,

Kamati inaipongeza Wizara kwa kuleta Mswaada wa Sheria ya Utafutaji na Uchimbaji wa Mafuta na Gesi Asilia hapa Zanzibar ikiwa na lengo la kuanza shughuli za utafutaji, usimamizi na uchimbaji wa Mafuta na Gesi Asilia hapa Zanzibar. Aidha, Sheria hiyo imepitishwa na Baraza la Wawakilishi tarehe 27/10/2016 na kuwekwa saini na Mhe. Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi mnamo tarehe 15/11/2016.

Mheshimiwa Spika,

Kamati inataarifa kwamba tayari Wizara imeshawasilisha Mpango kazi wa suala hilo Baraza la Mapinduzi (BLM) ambapo hatua za kuazishwa kwa Kampuni ya Mafuta na Gesi Asilia Zanzibar (ZPDC) na Mamlaka ya Usimamizi wa Utafutaji na Uendelezaji wa Mafuta na Gesi Asilia (ZPRA) zimo katika hatua ya uteuzi wa Viongozi.

Kamati yangu inawaomba wadau wote Duniani wenye nia ya dhati kuja kushirikiana na SMZ kwa ajili ya kuingia mikataba na SMZ kwenye utafutaji na uzalishaji wa mafuta na Gesi Asilia hapa Zanzibar kuchangamkia fursa hii.

Mheshimiwa Spika,

Kwa upande wa Serikali kupitia Mamlaka itakayoundwa kuanza kutoa elimu kwa wananchi wetu kujiandaa na kupokea uchumi huo mpya pia kujiandaa na kukabiliana na changamoto nyingi wakati wa utafiti na uchimbaji wa rasilimali hizo, kwani katika baadhi ya nchi nyingine kumejitokeza misuguano baina ya Serikali na wananchi wake wakati harakati za maandalizi ya mradi huo, kama Sheria yetu inavyoeleza kuwa kabla ya kuanza uzalishaji wa rasilimali hiyo ni lazima tathmini ya mazingira ifanyike ili kujua ni athari gani zitakazojitokeza wakati wa zoezi hilo na wananchi watalindwa na kufaidika na chochote kitakachojitokeza .

Vile vile, Kamati yangu inapongeza uanzishwaji wa Kamati ya Makatibu Wakuu wa Wizara zetu mbili ya SMZ na SMT zinazoshughulikia Nishati ya Mafuta na Gesi Asilia. Kamati hii tunategemea itaweza kufanya kazi zake kwa uadilifu mkubwa kwa kufuata nia njema ya Muungano wetu kuzingatia mipaka ya asili lakini pia nia njema ya viongozi wetu waasisi wa Muungano wetu, ili kuleta mafanikio kwa nchi zetu mbili. Pia tunategemea kwenye Kamati hiyo SMT wataweza kutoa msaada mkubwa wa kitaalamu kwani wao wenzetu kupitia TPDC wameshaanza kuzalisha rasilimali ya Gesi kwa muda mrefu kwa hiyo wameshakumbana na changamoto nyingi za kitaalamu na kisheria katika uingiaji wa mikataba na pia uzalishaji pamoja na uendeshaji wa shughuli zenyewe.

Mheshimiwa Spika,

Pamoja ha hatua hizo nzuri, bado Zanzibar inakabiliwa na tatizo kubwa la uhaba wa wataalamu wa masuala ya Mafuta na Gesi Asilia kwa hiyo tunaiomba Serikali kusomesha vijana wengi ili kuja kushika hatamu za uongozi na utaalamu katika masuala ya Mafuta na Gesi Asilia. Kamati yangu pia inaishauri Serikali kuzitumia vizuri nafasi za masomo ambazo Jamhuri ya Muungano kupitia Waziri wa Nishati ambazo ameahidi zipo na tutapatiwa Zanzibar ili kujiunga na vyuo mbali mbali vya Tanzania Bara na nje ya nchi. Pia Serikali yenyewe kutafuta nafasi za masomo nchi mbali mbali ili kutusaidia kusomesha vijana wetu,

Mhesimiwa Spika,

Kamati yangu inaitaka Serikali kupitia Bajeti inayokuja kutenga pesa za kutosha kwenye Mamlaka itakayoundwa ili kuweza kuwa na ofisi za kisasa pamoja na wataalamu wa kutosha. Vile vile, Serikali kuwaajiri vijana wasomi katika fani ya Mafuta na Gesi Asilia ambao baadhi yao wameshamaliza masomo yao na ambao wapo wanasubiri ajira. Pia, vi vyema kwa Serikali kuwaandalia mazingira mazuri ya kuwaajiri wale walioko vyuoni ili wakimaliza nao kuwaajiri na baadae kuwaendeleza ili baadae kupata wataalamu wetu wa ndani kwani sekta hii kama hatukujipanga kuwa na wataalamu wetu wa ndani basi itakua ni hasara kwet., Pamoja na hayo, kutokana na unyeti wa shughuli zao ni vyema

wataalamu hao kuweza kuwapatia maslahi mazuri ili kuwadhibiti na kuweza kutumia juhudi zao katika kushughulikia suala la rasilimali hiyo muhimu kwa Taifa letu.

Mamlaka ya Udhibiti wa Huduma za Maji na Nishati, Zanzibar (ZURA)

Mheshimiwa Spika,

Wakati Kamati yangu inapokea taarifa ya ZURA, imegundua kwamba kutokuwepo kwa mfumo huru wa uingizaji nishati ya mafuta, uchakachuaji na magendo ya mafuta kunasababibisha nishati hii kuwa ghali. Aidha, tumebaini kuwepo kwa mgongano wa Sheria ya Mamlaka ya Udhibiti wa Huduma ya Maji na Nishati (ZURA) na Sekta nyengine zikiwemo zinazodhibitiwa kama vile Umeme na Maji. Aidha, Kamati imebaini kuwa tozo inayotozwa kwa mafuta yanayopakiwa Dar es salaam kuja Zanzibar ni kubwa ambapo badala ya kutozwa Dola tatu kwa Tani lakini tunatozwa Dola kumi tofauti na wanavyotozwa nchi za jirani. Suala hili ni kubwa na linasababisha kuongezeka kwa bei ya mafuta na kumuumiza mtumiaji. Kamati yangu imeweza kushirikiana na Mamlaka ya ZURA kwenda hadi Tanzania Bara ambapo tumeahidiwa kuwa suala hili litasawazishwa hivi karibuni kabla ya Mwezi wa April. Namuomba Mheshimiwa Waziri husika na yeye akija kuchangia ripoti ya Kamati yetu atueleze suala hili limefikia hatua gani kwani Waziri wa Nishati SMT aliahidi ndani ya mwezi Machi litakua limekaa sawa. Na kama halijakaa sawa basi ni vyema suala hilo likaigizwa katika hiyo Kamati ya Makatibu Wakuu wa SMZ na SMT wanaoshughulia mambo ya Nishati.

Mheshimiwa Spika,

Kamati inaishauri Wizara kwa kushirikiana na Mamlaka kubadilisha Mfumo wa uagizaji na uingizaji wa mafuta nchini kwa kutumia mfumo wa Uagiziaji wa pamoja. Aidha, Kamati inaiomba Wizara kuzifanyia mapitio Sheria zote za sekta zinazodhibitiwa na Mamlaka hii ili ziende sambamba na majukumu ya ZURA yaliopangwa kwa mujibu wa Sheria husika. Vilevile, Kamati inaiomba Serikali kupitia Wizara ya Ardhi, Maji, Nishati na Mazingira kuwa na Taasisi moja tu inayoshughulikia masuala ya uchakachuaji na

ukusanyaji wa mapato ya mafuta, ili kuweza kudhibiti mapato yatokanayo na rasilimali hiyo.

Mheshimiwa Spika,

Kamati pia inaipongeza Mamlaka ya ZURA kwa kudhibiti mapato yao na pia inaitaka iendelee na mpango wake wa ujenzi wa jengo lao pamoja na Wizara nzima na taasisi zake ili waweze kufanya kazi zao vizuri. Pia Kamati inaitaka ZURA kuendelea na mpango wao wa ujenzi wa Bandari maalumu ya kuteremshia na kupakilia mafuta huko Mangapwani na wasirudi nyuma kwani sio dhambi kwa taasisi ya Serikali kumiliki miundombinu ya Mafuta ambapo Kamati yangu imeshuhudia mafanikio kama hayo huko Kenya ambapo Serikali inamiliki matenki na Bomba la kusafirishia mafuta yaendayo nje ya mji wa Mombasa. Kwa hiyo endeleeni na kuandaa Mpango kazi (Master plan) wa eneo hilo na kuja na mpango madhubuti utakaoweza kuimarisha na kuongeza mapato ya Serikali.

Mamlaka ya Usimamizi wa Mazingira na Idara ya Mazingira

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu inapongeza kazi kubwa na ngumu zinazofanywa na Mamlaka hizi mbili za kuzuia na kudhibiti uchafuzi wa Mazingira na hivyo kuvilinda vizazi vya leo na kesho na kuweza kuishi katika mazingira mazuri. Lakini kamati yangu imesikitishwa na hali tuliyoikuta katika Mamlaka ya Usimamizi wa Mazingira (ZEMA) pamoja na Idara ya Mazingira ambapo Wakurugenzi wawili wanatumia Ofisi moja, hali inayopelekea kukosekana kwa uhuru na stara ya utendaji wa kazi. Kamati yangu inaitaka Serikali kuwapatia wakurugenzi hao ofisi zenye faragha kila mmoja awe na Ofisi yake, lakini pia jengo lao hilo halina nafasi ya kutosha na kupelekea wafanyakazi kufanyakazi katika mazingira magumu.

Aidha, Kamati yangu haifurahishwi na tabia ya utupaji ovyo wa taka pamoja na maji machafu ya vyooni kwenye mitaro ya mitaani. Pia maji yanayotapishwa kwenye vyoo

na makaro kutupwa pale Maruhubi suala hili linapaswa kusitishwa mara moja na kutafutwa eneo jingine nje ya mji ambalo litajengwa kitaalamu ili kulinda Mazingira na maisha ya watu pamoja na afya zao kwa ujumla.

WIZARA YA UJENZI, MAWASILIANO NA USAFIRISHAJI

Mheshimiwa Spika,

Baada ya kumaliza muhtasari wa Ripoti yetu kwa Wizara ya Ardhi, Maji, Nishati na Mazingira, sasa naomba niendelee na Wizara ya Ujenzi, Mawasiliano na Usafirishaji ambayo imepewa jukumu kuu la kusimamia Sekta ya Ujenzi, Mawasiliano na Usafirishaji Zanzibar.

Mheshimiwa Spika,

Kabla ya kuichambua Wizara hii, naomba kwa sekunde chache tuangalie utekelezaji wa baadhi ya miradi pamoja na changamoto zake zilizojitokeza katika miradi ifuatayo:-

1. Jengo Jipya la Abiria (Terminal II).
2. Ununuzi wa MV Mapinduzi II.
3. Mradi wa Mkongo wa Taifa na baadae kukatwa wakati wa utanuzi wa Barabara.
4. Ujenzi wa Matengenezo ya Barabara ya Fuoni.
5. Mradi wa mataengenezo ya Jumba la treni, Darajani 'Corridor' na Hoteli ya Bwawani.

Mheshimiwa Spika,

Hiyo ni baadhi tu ya Miradi inayosimamiwa na Wizara hii na nafikiri utekelezaji na changamoto zilizojitokeza iwe fundisho tosha wakati tunapotaka kuingia katika miradi mikubwa kama hii.

SEKTA YA UTAWALA

Mheshimiwa Spika,

Idara hii ndio dira na kioo cha usimamizi na ufanisi wa mipango ya Wizara hii muhimu katika nchi yetu. Hata hivyo, Kamati yangu imegundua kwamba kuna baadhi ya mapungufu katika Idara hii hasa katika kusimamia baadhi ya taasisi zake kufanya kazi zao kwa ufanisi. Hivyo basi, Kamati yangu inashauri kufanyiwa kazi mapungufu hayo kama hivi ifuatavyo:-

i. Kukosekana kwa mawasiliano mazuri baina ya Idara ya Mawasiliano, Idara ya Ujenzi na Utunzaji wa Barabara wakati wa utekelezaji wa Mradi wa Mkongo wa Taifa ambapo kuna maeneo uliopitishwa Mkongo huo kila barabara zitakapotaka kukarabatiwa inabidi Mkongo huo uathirike kwa kukatwa jambo ambalo litaigharimu Serikali mamilioni ya shilingi kama ilivyotokea huko kwenye barabara ya Fuoni na hivi sasa tunategemea hali itakua hivyo hivyo huko kwenye Barabara ya Kihinani - Mahonda hadi Mkwajuni pamoja na barabara nyingine. Kamati yangu inaishauri Idara hii kuhakikisha inasimamia kwa karibu zaidi miradi yote mikubwa ya Wizara hii ili kuokoa fedha za umma.

ii. Kamati yangu imegundua kuna Bodi karibu tano katika Wizara hii zimeteuliwa lakini hazina bajeti ilizopangiwa za kuziendesha na kushindwa kufanya kazi zake kama ilivyokusudiwa ikiwemo **Bodi ya Condominium, Bodi ya Usafiri na Leseni, Bodi ya Wasanifu na Wakadiriaji wa Majengo, Bodi ya Udhibiti wa Kodi za Nyumba pamoja na Bodi ya Wakandarasi.** Kutokana na hali hiyo, Kamati yangu inaitaka Serikali kupitia Wizara ya Fedha kuhakikisha kuwa katika Bajeti ya mwaka huu, Bodi zote zilizomo kwenye Wizara hii zinatengewa fedha kwa ajili ya kufanya shughuli zao kama Sheria zinavyoelekeza. Lakini pia Kamati yangu inaitaka Idara hii kutokurejea tena kasoro iliyojitokeza ya Idara kupanga kufanya mradi wowote bila ya kupitia Idara ya Mipango na Sera ili kuepuka miradi kugongana wakati wa utekelezaji wake, ili kuokoa pesa za umma.

SHIRIKA LA NYUMBA

Mheshimiwa Spika,

Kamati ilipokea taarifa ya Shirika la Nyumba na kutembelea baadhi ya Nyumba za Maendeleo za Kilimani, Mtemani, Madungu pamoja na Kengeja. Kamati haikuridhika na hali ya usafi, mfumo wa maji taka na uchakavu wa Nyumba hizo.

Hata hivyo, Kamati inatoa shukurani maalumu kwa Mdhamini wa nyumba za Maendeleo Pemba kwa jitihada zake za kuanza majaribio ya kuziokoa Nyumba za Madungu na Mtemani.

Kwa kweli "**Pilot Project**" yake ya kuipitia na kufanya baadhi ya marekebisho katika mfumo wa maji machafu katika nyumba hizo ni ya kupigiwa mfano na gharama yake ni nafuu kabisa.

Mheshimiwa Spika,

Kamati inaiomba Wizara kwa kushirikiana na Shirika la Nyumba kuongeza Bajeti na kuwa bega kwa bega na Mdhamini wa majengo Pemba ili kuhakikisha "Pilot Project" yake ya Usafi inafanikiwa. Aidha, Kamati kutokana na jinsi nyumba za maendeleo zinavyoendelea kuchakaa na kuzingatia wananchi wanaoishi hawana uwezo wa kuzikarabati ili kuzinusuru nyumba hizo pamoja na kunusuru maisha ya wakaazi wanaoishi humo basi ni vyema nyumba hizo zirejeshwe Serikalini kupitia Shirika la nyumba na kuwafungisha mikataba wakaazi wote wanaoishi humo kwa ajili ya kulinda usalama wa maisha yao. Vile vile, Kamati inalitaka Shirika la Nyumba kufanya Uhakiki wa kuzitambua nyumba zake zote na kuziorodhesha katika daftari la Mali za Shirika (Fixed Assert Register). Na pia kuangalia zile ambazo wanaweza kuziendeleza na zilizokua hawaziwezi basi kuziuza ili kupata fedha za kuendeleza majengo mengine.

Mheshimiwa Spika,

Kutokana na uchakavu mkubwa wa nyumba za maendeleo ambazo ziko katika Mikoa yetu ya Unguja na Pemba na miongoni mwa nyumba hizo nyingi kupewa wananchi ambao wameshindwa kuzikarabati na kutokana na aina ya majengo hayo ambayo ni ya

Ghorofa ambayo kwa hivi sasa kama Serikali haikuchukua hatua za haraka basi kwa baadhi ya nyumba hizo zinaweza kuhatarisha maisha ya watu wanaoishi katika nyumba hizo, Kamati yangu inaitaka Serikali kufanya marekebisho ya Sheria ili nyumba zote hizo zirejeshwe Serikalini ili kuwaekea utaratibu maalumu kwa wanaoishi humo kuweza kupangiwa ada maalumu ya malipo na huduma zinazotolewa na Serikali katika nyumba hizo ikiwemo usafi, mifumo ya maji taka ukarabati wa miundombinu ili ada hizo ziweze kuboresha na kuimarisha usalama wa wakaazi katika majengo hayo.

Mheshimiwa Spika,

Kwa kuwa imeonekana kuwa wananchi wengi kutokana na kipato chao kuwa hakitoshi kujenga makaazi yao bora pamoja na kumudu gharama nyingine za maisha basi ni vyema Serikali ikahamasisha kuanzisha 'MORTGAGE BANKING' ambapo itawachukulia dhamana wananchi kuwakopea kwa ajili ya ujenzi wa nyumba zao za makaazi.

Mheshimiwa Spika,

Wakati huo huo, Kamati yangu inalishauri Shirika la Nyumba kutafuta aidha wabia au taasisi za kifedha kushirikiana nazo ili kuweza kuwawezesha wananchi kuweza kuwakopesha nyumba au kuwajengea nyumba kwa njia ya mkopo nafuu kama wananvyofanya wenzetu Tanzania Bara, pia kuzijengea taasisi za Umma na kuwakodisha au kuwauzia majengo ambayo yataweza kurejesha gharama kwa haraka. Lakini pia kutafuta makampuni ya nje ya nchi kuja kuwekeza kwenye sekta ya nyumba ili kuweza kuboresha makaazi yetu hapa Zanzibar.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu inasikitika kwa kuona Bodi ya Shirika la Nyumba kushindwa kusimamia malipo ya nyumba kama sheria inavyoelezea inaitaka Bodi kufanya kazi zake kama Sheria inavyoagiza au Mwenyekiti ajiuzulu kwa kushindwa kazi aliyopewa pamoja na wajumbe wake.

Mamlaka ya Uhifadhi na Uendelezaji wa Mji Mkongwe

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu imegundua kuwepo kwa Ukosefu wa wataalamu katika fani ya usimamizi wa majengo ya kale (kihistoria) na kutokuwepo kwa ushirikishwaji wa wataalamu wa ndani pale inapotokea Miradi ya Ujenzi wa Mji Mkongwe, ni miongoni mwa changamoto ziliopo katika Mamlaka hii. Aidha, changamoto nyengine ni kuchelewa kwa ukarabati wa nyumba ya kihistoria ya *Beit El Jaib*. Kama ilivyoshauriwa na Mamlaka ya Mji Mkongwe kwa Wizara ya Elimu ili kulikarabati jumba hilo kwa wakati matokeo yake wizara imedharau ushauri huo na kupelekea jengo hilo kuporomoka na kitia hasara kubwa Serikali wakati jengo hilo ndio kivutio kikubwa cha utalii na kinachoingiza mapato makubwa Serikalini.

Mheshimiwa Spika,

Kamati imebaini kwamba Serikali kupitia baadhi ya miradi inayopangwa kufanyika ndani ya hifadhi ya Mamlaka ya Mji Mkongwe huandaliwa bila ya kuishirikisha Mamlaka hiyo matokeo yake wakati wa kutaka kuitekeleza miradi hiyo inakua haikidhi vigezo vya masharti ya Mji Mkongwe. Matokeo yake husababisha hasara na usumbufu mkubwa kama ilivyo hivi sasa kwenye mradi wa Darajani 'Corridor' pamoja na ule wa uendelezaji eneo la Hoteli ya Bwawani ambapo hivi sasa jengo la Hoteli tayari limeshaaanza kubomolewa limebaki matundu matupu na kutokana hali ilivyo hatujui hatma ya ujenzi wa mradi wa Hoteli ya Bwawani labda Mhe Waziri akija hapa atwambie ni ipi hatma ya mradi wa ujenzi wa Hoteli ya Bwawani. Kwani huko mitaani kumekua na taarifa ambazo hazina uhakika kuwa huyo aliyepewa mradi huo hana nia tena ya kuuendeleza na kama hivyo ni kweli je ni hatua gani zitachukuliwa kwa kubomolewa kwa baadhi ya sehemu za Jengo hilo la Hoteli ya Bwawani. Ambapo moja katika kitu kilichokwamisha kwa mradi huo ilikua ni michoro au ramani yake ilikua haikubaliani na masharti ya uhifadhi wa urithi wa kimataifa wa Mji Mkongwe wa Zanzibar.

Mheshimiwa Spika,

Kwa kweli huu ni udhaifu mkubwa kwa Serikali yetu kufanya maamuzi ambayo yako kinyume na Sheria na taratibu za Mji Mkongwe. Kwa hiyo Kamati yangu inashauri kuwa Wizara zote kabla ya kuamua kufanya mipango ya matumizi ya miradi katika eneo la hifadhi ya Mji Mkongwe basi lazima kwanza ipelekwe kwenye Kamati ya Wataalamu wa Mamlaka ya Mji Mkongwe ili kutoa miongozo yenye kufaa. Kamati yangu inaiomba Serikali pamoja na Wizara husika kuwatumia ipasavyo wataalamu wetu wa ndani hususan pale inapotokezea miradi mikubwa ya ujenzi katika maeneno ya hifadhi hasa ya Mji Mkongwe.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu inamtaka Mkurugenzi wa Mamlaka ya Mji Mkongwe kwenda kuzungumza na UNESCO ili kukwamua muongozo wa ukarabati wa jengo la Bait El Ajaib ili kuweza kujengwa na watalii wetu waweze kuja kuangalia pamoja kufanya tafiti zao. Kamati yangu inaishukuru Serikali ya Oman kwa kuwa wao sasa wapo tayari kutoa fedha zote kwa kukarabatiwa jengo hilo. Aidha, Kamati yangu inawaomba wajumbe kuipongeza Serikali ya Oman kwa kuonyesha moyo huo wa kidugu na Zanzibar.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu pia inazitaka taasisi zote zinazomiliki majengo katika maeneo ya Mji Mkongwe kufuata ushauri wa kitaalamu kutoka Mamlaka hiyo pamoja na kuitekeleza miongozo hiyo hasa katika kukarabati majengo yao ili kuepusha kupata hasara ya kuanguka kwa majengo hayo jambo ambalo linaweza kupelekea taifa kupoteza rasilimali watu pamoja na mali zao.

IDARA YA USAFIRI NA LESENI

Mheshimiwa Spika,

Miongoni mwa faida iliyopatikana wakati Kamati yangu ikifanya kazi zake ni hatua za dharura na haraka zilizochukuliwa na Wizara ya Ujenzi, Mawasiliano na Usafirishaji za kuihami Ofisi ya Idara ya Usafiri na Leseni, Mwanakwerekwe baada ya Kamati yangu

kutembelea na kubaini mazingira mabaya ya kazi katika Ofisi hiyo. Kamati yangu inampongeza sana Katibu Mkuu wa Wizara hii mara tu baada ya Kamati kupita na kutoa karipio kali alikwenda yeye mwenyewe na kuzungumza na watendaji wake wa Idara hiyo na tayari kuna marekebisho makubwa yamefanyika na Kamati imefarijiika sana na umakini wa Katibu Mkuu wa Wizara hii kwenye kazi zake. Aidha, Kamati yangu haijaridhika kabisa na mazingira ya kazi na uchakavu wa mitambo ya Karakana zetu za Unguja na Pemba iliyopo Tibirinzi, Pemba na Chumbuni Unguja ni miongoni mwa mambo yanayorejesha nyuma utendaji kazi wa idara hii. Kamati yangu inaitaka Serikali kuanzisha Shirika la Karakana za Serikali ili liweze kujiendesha kibiashara kwani kazi za kufanya zipo za kutosha kuweza kulindesha Shirika hilo, pia kuboresha wasimamizi na utawala katika Karakana hizo.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu katika hatua nyengine inaiagiza Wizara kupitia Idara yake hii ifanye ukaguzi wa mara kwa mara kwa vyombo vya moto vya barabarani pamoja na madereva, ili kuisaidia Serikali katika kupunguza idadi ya ajali za barabarani. Kamati pia inaomba kufikiriwa kuanzisha utaratibu wa ulipaji wa faini za papo kwa papo kwa kulitumia jeshi la polisi kama wakala wa kutekeleza suala hilo kama inavyofanyika huko Tanzania Bara.

Aidha, Kamati yangu inaitaka Serikali pamoja na Wizara husika kupitia Idara hii kuangalia uwezekano wa kukataza usafiri wa bodaboda ama kutoa leseni na kuwatambua madereva wa bodaboda hizo kwani kumekua na mlolongo wa malalamiko kuhusiana na usafiri huo hasa wakati wa usiku. Kwani hivi sasa kumeanzishwa usafiri huo kienyeji na hakuna muongozo wowote uliotoka Serikalini suala hili sio la kulifanyia mzaha hata kidogo kwani wajibu wa Serikali ni kulinda usalama wa wananchi wake muda wote na popote walipo. Kamati yangu inashauri ikiwa usafiri huu utapata Baraka za Serikali basi wasajiliwe na wamiliki wa vyombo vyao wajulikane na wao ndio wawe dhamana kwa lolote litakalotokea. Pia Kamati yangu inaitaka Wizara kulitia lami eneo la ndani ya

Karakana Kuu iliyopo Chumbuni kwani siku za mvua hujaa maji pale kwenye eneo la kufanyia mzaoezi ya madereva wakati wa upasishaji magari.

IDARA YA UENDELEZAJI NA UTUNZAJI WA BARABARA (UUB)

Mheshimiwa Spika,

Kamati pia inaipongeza Idara na Wizara kwa ujumla kutokana na juhudi kubwa za kuimarisha miundombinu ya barabara Unguja na Pemba. Kamati ilitembelea miradi mbali mbali ya barabara na kuwashuhudia wafanyakazi wa UUB wakifanya kazi usiku na mchana ili kuhakikisha kwamba miradi hiyo inakamilika.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu haijaridhika kwa kuona Uchakavu mkubwa na Uhaba wa zana za kufanyia kazi suala ambalo linapelekea Idara kutokuwa na uwezo wa kufanya kazI zaidi ya moja kwa wakati mmoja na kuwa na ugumu wa kukamilisha mradi husika kwa wakati.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu inaitaka Serikali kuipatia vifaa vipya na vya kisasa Idara hii ili kuweza kujenga barabara zetu kwa kiwango kikubwa na kuishi muda mrefu kwani kwa hivi sasa kwa kutumia zana chakavu walizonazo husababisha barabara tunazozijenga kupitia Idara hii kukosa viwango vya kimataifa kama inavyotakiwa. Hivyo, ni vyema Idara hii ikapatiwa zana za kisasa Unguja na Pemba sio kama ilivyozoeleka kwa hivi sasa wakati mwingine vifaa vinahamishiwa Pemba na wakati mwengine Unguja na hivyo kupelekea kazi zilizoanza kushindwa kukamilika kwa wakati.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu pia inaitaka Bodi ya Mfuko wa Barabara kuacha urasimu usio na msingi wakati wa Ujenzi wa Barabara kwani husababisha ucheleweshaji wa ukamilishaji wa

ujenzi wa Barabara na hivyo kupelekea kazi nyengine kukawia kukamilika kwa wakati. Aidha, Kamati yangu inaitaka Idara hii kuwasiliana na Afisi ya Rais Ikulu ili kufuatilia ahadi zote za Mheshimiwa Rais majimboni na kuzitekeleza ili kuondoa malalamiko ya muda mrefu kuhusu utekelezaji wa ahadi hizo, ingawa kwa upande wa Pemba ahadi hizo hutekelezwa kwa haraka sana tofauti na Unguja labda Waziri akija aje kutuambia hii inasababishwa na nini kwani tumekuta ahadi nyingi za Rais Pemba hufanyiwa kazi kwa haraka lakini kwa upande wa Unguja huwa hazitekelezwi kwa wakati.

Mheshimiwa Spika,

Kamati pia inaitaka Idara iwasiliane na Manispaa na Halmashauri husika ili kuhakikisha kwamba suala la usafi wa barabara linakuwa endelevu. Pia barabara ya Fuoni iwekwe taa za Barabarani pamoja kuweka watu maalumu kwa ajili ya kuifanyia usafi barabara hiyo, kwani miongoni ya barabara zilizojengwa kwa kiwango Bora hapa Zanzibar ni Barabara ya Fuoni lakini cha kusikitisha hivi sasa imeshaanza kujaa michanga pembezoni bila ya kufanyiwa usafi hata mara moja.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu haijaridhika kabisa na ukawiaji wa ukamilishwaji wa ujenzi wa Barabara ya Wete - Chake ambapo imo katika mpango wa mradi wa ujenzi wa barabara tatu za Pemba Wete - Chake, Wete - Konde na Wete - Gando ambazo hizo mbili tayari zimeshakamilika kwa miaka mingi lakini hii ya Wete - Chake mwanzo tuliambiwa kuwa Mkataba wake ilikuwa wa kiarabu kwa karibu miaka tisa ulikuwa umeshindwa kutafsiriwa lakini hivi karibuni tumeambiwa kuwa ulikuwa mbioni kutafsiriwa labda Waziri akija hapa atueleze kama umeshatafsiriwa au vipi.

Aidha, Kamati yangu pia inaitaka Serikali kupitia Idara ya UUB kuwalipa fidia wananchi walioko pembezoni mwa Barabara hiyo ya Wete - Chake ili waanze kuondosha majengo yao pamoja na vipando vyao kwani fedha hizo kiasi T/shs Bil 9 tayari tumezitenga kwenye bajeti hii tuliyonayo ili wakati wa ujenzi utakapoanza isije kuleta usumbufu kwa wananchi, kwani kuchelewa kuwalipa fidia kunawakwamisha kufanfya shughuli zao hasa

wale ambao wametakiwa kuhama kwani hata bei za vifaa vya ujenzi kila kukicha vinaongezeka.

SHIRIKA LA BANDARI, ZANZIBAR

Mheshimiwa Spika,

Wakati wa kazi za Kamati, Kamati ilibahatika kuzitembelea bandari zote zilizopo Unguja na Pemba. Aidha, licha ya mafanikio makubwa yaliyopatikana bado kumekuwa na changamoto ambazo zimepelekea kutokufikiwa kwa ufanisi unaostahiki katika utoaji wa huduma. Miongoni mwa changamoto hizo ni ufinyu wa eneo la kuhifadhia makontena katika bandarini za Malindi na Mkoani. Kamati yangu inaishauri Shirika la Bandari kuanza mara moja ya ujenzi wa 'Yard' ya kuekea Makontena kwani eneo la Bwawani wakati wowote litakuwa haliwezi tena kutumika kutokana na eneo hilo kupewa muekezaji.

Mheshimiwa Spika,

Changamoto nyingine ni Madeni sugu kwa taasisi mbali mbali zikiwemo za Serikali pamoja na kuchelewa kwa malipo ya huduma zinazotolewa kwa baadhi ya Makampuni na Mashirika yakiwemo Azam Marine na Shirika la Meli la Zanzibar nayo imekua ni changamoto za Shirika. Pia, kumekuwa na malalamiko ya Ukosefu wa "X-ray machine" kwa ajili ya upekuzi katika bandari zote kwa upande wa Unguja na Pemba suala ambalo halileti sura nzuri ya kiulinzi na usalama.

Mheshimiwa Spika,

Kamati inaitaka Shirika la Bandari kushirikiana na TRA kutafuta mashine ya 'X-ray' ili kuweza kukagua mizigo kwa uhakika hapo Bandarini kama walivyokwisha kufanya wenzetu Tanzania Bara, ili kuhakikisha mizigo inayoingia ni salama.

Mheshimiwa Spika,

Kuhusu ujenzi wa Bandari ya Wete Pemba, tunapongeza wazo la Serikali kushirikiana na muwekezaji binafsi kuijenga Bandari hiyo lakini Kamati yangu inaitaka Serikali

kuhakikisha yeyote atakaetaka kuwekeza kwenye ujenzi huo ni lazima udhibiti na matumizi ya Bandari yasimamiwe na Shirika la Bandari na pia iwe huru kwa kutumika na abiria na vyombo vyote vilivyopata usajili na ruhusa ya kutumia Bandari zetu na isiwe kwa matumizi ya Kampuni moja pekee.

Mheshimiwa Spika,

Changamoto nyingine ni kukosekana kwa upatikanaji wa hati miliki ya maeneo mengi ya Shirika la Bandari ikiwemo minara wakati ambapo Shirika tayari limekwisha kufanya malipo ya kupimiwa maeneo yao hayo sasa kwa kua Mawaziri wote wapo hapa leo watuambie basi kuna tatizo gani hata hadi leo maeneo hayo hayajapimwa.

SHIRIKA LA MELI NA UWAKALA, ZANZIBAR

Mheshimiwa Spika,

Shirika la Meli na Uwakala linakabiliwa na uchakavu mkubwa wa meli zake za MV. Maendeleo na MV. Ukombozi ambazo hivi sasa zina umri wa zaidi ya miaka 30 tangu ziliponunuliwa zikiwa mpya mwaka 1984. Kamati yangu imebaini kwamba hali hii inapelekea gharama na huduma za uendeshaji pamoja na utunzaji wa meli hizo kuwa kubwa.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu wakati imeshatayarisha ripoti yake ambayo mnayo waheshimiwa Wajumbe, pia ilibahatika kutembelea kwenye Chelezo cha African Marine na SECO huko Mombasa ambapo kwa miaka mingi Meli zetu zote za Serikali na za watu binafsi zimekua zikipelekwa huko kwa ajili ya matengenezo na tumepata maelezo mengi kuhusu kazi zao lakini pia Meli zetu zinazopelekwa kwa matengenezo na kupakia mafuta.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu inakuja na ushauri mwengine wa kuwa Meli yetu ya MV. Maendeleo kwa hivi sasa isiuzwe na ifanyiwe marekebisho makubwa ikiwemo uwekaji wa" Engine" mpya na wataalamu kwenye Chelezo hicho wametueleza kuwa Meli hiyo ikiweza kufanyiwa

matengenezo basi inao uwezo wa kuishi miaka mingine 30 kwani inauwezo mkubwa wa kubeba abiria na mizigo kiasi tani 600 kulinganisha na Meli mpya ya MV. Mapinduzi II ambayo ni mpya lakini uwezo wake ni kupakia tani 200 tu ambapo kwa hivi sasa MV. Maendeleo ambayo ni kongwe ndio inazalisha faida kubwa zaidi kuliko hiyo Meli mpya ya Mapinduzi II.

Mheshimiwa Spika,

Katika ziara hiyo wataalam walitueleza wazo walilopelekewa na Shirika kuhusu MV. Mapinduzi II juu ya nini kifanyike ili iweze kufanyakazi zake vizuri kwa upande wa huduma na biashara. Kamati yangu ilitaka kujua kama Meli hiyo inaweza kufanyiwa marekebisho ili kuweza kufunga Gati na kuteremsha abiria, mizigo pamoja na magari. Jawabu tuliyopewa ni kwamba jambo hili haliwezekani labda yanunuliwe "**MaBarge" au matishali** ya kuelea na magari yateremshwe kwenye "Barge" na baadae zipelekwe Bandari ya kushushia magari jambo ambalo litaigharimu Serikali kujenga au kununua Matishali manne kila moja liwekwe katika Bandari ambayo Meli ya MV. Mapinduzi II inaenda yaani Unguja, Pemba, Dar-es Salaam jambo ambalo Kamati yangu imeliona ni kuibebesha mzigo mkubwa wa gharama Serikali zisizokua za msingi.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yangu pia inaishauri Serikali kwa kuwa imekusudia kununua Meli nyingine mpya ya abiria na mizigo ambayo itaendana na mahitaji muhimu ya kutoa huduma na kibiashara, ni vyema ikaangalia uwezekano wa kununua Meli ambayo inaweza kupakia na kufunga gati wakati wote lakini pia itakayoweza kubeba na kuteremsha abiria na Magari kwenye Bandari zetu zote kama zilivyo meli za watu Binafsi ikiwemo Sea Link 'One' na 'Two' ili kuendana na biashara na masoko na mahitaji yaliopo.

MAMLAKA YA USAFIRI BAHARINI (ZMA)

Mheshimiwa Spika,

Wakati Kamati yangu ikipitia taarifa ya Mamlaka hii imebaini kwamba kuna tatizo kubwa limejitokeza katika usajili wa Meli za kigeni ambazo zinasajiliwa Zanzibar kupia Wakala wetu aliepo nje ya nchi ambapo kwa kuwa hadi sasa Jamhuri ya Muungano Wa Tanzania haijaridhia Mkataba wa "Panama Convation" ambapo nchi wanachama wakisharidhia mkataba huo ndipo Meli wanazozisajili ndio hupata vibali na ruhusa ya kupeperusha Bendera na kuweza kuruhusiwa kufunga gati duniani kote. Sasa kwa kuwa Tanzania haijaridhia mkataba huo, Meli zetu tulizozisajili kwa jina la Zanzubar hukosa vibali vya kuweza kufunga gati katika Bandari mbali mbali Duniani jambo ambalo kuna baadhi ya Meli tayari zimeshaanza kujitoa kwenye mikataba na Zanzibar.

Mheshimiwa Spika,

Tatizo jingine linalojitokeza kutokana na kutokuridhia mkataba huo wa Panama ni kwamba kuna vijana wetu wengi wameshateremshwa kwenye Meli mbali mbali Duniani kwani Tanzania haijaridhia mkataba huo ambapo karibu vijana 1800 hivi sasa wamesharejeshwa nyumbani na wapo wakiwa hawana kazi za kufanya ambapo mzigo huo unakuwa ni wa Serikali kwani wanakosa ajira.

Mheshimiwa Spika,

Pia kwa kuwa Zanzibar tumeanzisha Chuo cha Ubaharia na kina vifaa vya kisasa na tayari kimeshaanza kutoa mafunzo ya ubaharia hapa hapa Zanzibar, Chuo hiki ni ukombozi kwa vijana wetu wengi ambao wana ndoto za kuwa mabaharia na kufanya kazi kwenye Meli za Kimataifa ambapo hivi sasa tayari wanapata mafunzo hayo kwenye Chuo Cha 'DANOUNCE' na wengi tayari wameshaanza kupatiwa ajira za Ubaharia katika Meli mbali mbali Duniani. Katika chuo hicho kijana akifaulu vizuri chuo chenyewe kinamtafutia ajira ambapo mmiliki wa Kampuni hiyo anayo mikataba mingi Duniani na Makampuni ya Meli. Pamoja na mafanikio hayo, chuo hicho kina changamoto ya kutotambuliwa kwa vyeti vyake hadi hapo SUMATRA itakapopeleka mkataba wa chuo

hicho ili uambatanishwe na ule wa Zanzibar ili 'IMO' iweze kuukubali na chuo chetu nacho kiweze kutambuliwa Duniani na vyeti vyake viweze pia kutambuliwa. Kwa hiyo, katika suala hili, Kamati yangu inaitaka Serikali kupitia Makamo wa Pili wa Rais kuzungumza na SMT ili chuo chetu hiki kikubalike Duniani pia tunawaomba wawakilishi sote tuwapeleke vijana wetu ili wakasomee ubaharia.

MAMLAKA YA VIWANJA VYA NDEGE, ZANZIBAR

Mheshimiwa Spika,

Pamoja na maelezo yote yanayotolewa na Serikali katika vipindi tofauti kuhusu kukamilika kwa jengo la Terminal II la hapa Zanzibar, Kamati yangu inasikitika kuona hakuna maendeleo yoyote ya kukamilishwa ujenzi huo kwa kuwa Serikali imeshatumia fedha nyingi kujenga jengo hilo basi kuangalia ni namna gani jengo hilo litaanza kutumika. Kamati yangu inaitaka Serikali kutoa kauli sahihi ya hatua zilizofikiwa katika umaliziaji wa ujenzi huo, lini ujenzi huo utaanza tena na mwaka gani utamalizika. Ni aibu na inasikitisha kuona majirani zetu wameanza mwisho lakini leo wanakaribia kumaliza lakini sisi bado tunapigwa kalenda bila ya mafanikio.

Mheshimiwa Spika,

Changamoto nyingine ni kukosekana kwa 'Transformer' katika Kiwanja cha Ndege cha Pemba ambapo kwa hivi sasa kiwanja kinatumia 'Transormer' ya kijiji, jambo ambalo ni hatari kwa usalama wa kiwanja pamoja na ndege.

Mheshimiwa Spika,

Pia kuna changamoto ya ukosefu wa kifaa maalum cha kuongozea ndege (ILS) hasa wakati wa ukungu au mvua zinapokuwa nyingi kifaa ambacho kinaweza kumsaidia rubani kuweza kutua bila ya usumbufu. Kifaa hichi ni muhimu kwani ni moja ya vigezo ambapo kampuni kubwa za ndeege zinapotaka kulete ndege zao hicho ni moja ya kigezo chao kwa usalama wa ndege zao.

Mheshimiwa Spika,

Changamoto nyingine iliyopo ni kukosekana kwa 'X-ray Machine' katika Uwanja wa Ndege wa Kimataifa wa Zanzibar jambo ambalo kuna mashirika mengi hayaleti ndege zao kwa kupakia mizigo yao hapa Zanzibar kwa kukosekene kwa mashine hiyo ambayo inahakikisha usalama wa abiria na mizigo.

Mheshimiwa Spika,

Ili kuondokana na kuwepo kwa changamoto hizo, Kamati yangu inaitaka Serikali kuiachia Mamlaka ya Viwanja vya Ndege kukusanya mapato yake kama yalivyo Mashirika mengine ili waweze kutumia fedha hizo kwa kuendeshea kazi zao na walipe gawio Serikalini ili kuongeza ufanisi wa kazi zao. Kwani hivi sasa viwanja vina mahitaji mengi lakini wanashindwa kuyatekeleza kwa wakati sababu ni ukosefu wa fedha ambapo tunaamini kama Mamlaka ingelipewa uhuru huo hayo yote yasingeliweza kutokea.

IDARA YA MAWASILIANO

Mheshimiwa Spika,

Ukataji wa Mkongo wa Taifa kwenye baadhi ya maeneo hasa yale ya ujenzi wa barabara yanarudisha nyuma uwezo wa kuendeleza Mkongo huo na maendeleo ya nchi kwa ujumla. Kamati inaiomba Serikali kuendelea kuimarisha miundombinu ya mawasiliano ili kuweza kuwa na uwezo mkubwa na wa kasi wa kubeba habari picha na habari 'data' ili kufikia maendeleo endelevu ya Dunia. Kamati pia naiomba Serikali na Wizara kwa ujumla kuwashirikisha wadau wote kabla ya kuanza kutekeleza miradi inayojipangia hususan katika masuala mazima ya mawasiliano.

KAMPUNI ZA SIMU ZA MIKONONI

Mheshimiwa Spika,

Wakati wa kazi za Kamati, Kamati pia ilitembelea baadhi ya Mashirika na Makampuni ya Simu za mikononi pamoja na Shirika la Posta hapa Zanzibar. Kamati imegundua kwamba, baadhi ya Makampuni yanalalamikia urasimu mkubwa wa kupatiwa vibali vya

ujenzi na utandikaji wa miundombinu yao ili kuweza kuwafikia wateja wao sehemu zote hapa nchini. Kamati inaomba Makampuni ya simu kuunganishwa haraka katika Mkongo wa Taifa ili kupata njia mbadala ambayo itabeba mzigo mkubwa wa mawasiliano.

SHIRIKA LA POSTA, ZANZIBAR

Mheshimiwa Spika,

Kamati pia ilipata fursa ya kulitembelea Shirika la Posta na kuweza kubaini muingiliano wa matumizi ya Sheria za Zanzibar na za Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. Kwa mfano, Sheria ya Uvuvi wa baharini na ile ya Uuzaji wa baadhi ya mazao ya bahari ambapo Sheria ya Zanzibar inaruhusu usafirishaji wa majongoo ya baharini wakati ile ya Muungano hairuhusu.

Mheshimiwa Spika,

Kutokana na changamoto hiyo, kumekuwa na tatizo la kutotambulika kwa baadhi ya vibali vya taasisi za Zanzibar vifikapo Tanzania Bara. Kwa mfano, Taasisi kama ya Mkemia Mkuu, Bodi ya Chakula na Dawa n.k. Kadhia hii husababisha mizigo kutoka Zanzibar kuzuiliwa ifikapo Uwanja wa ndege wa Dar es Salaam wakidai watendaji wa taasisi za Tanzania Bara kuwa Zanzibar haitambuliki kimataifa na kutaka vibali hivyo vichukuliwa katika taasisi zao ziliopo Tanzania Bara.

Mheshimiwa Spika,

Kamati inaiomba Serikali ifanye juhudi za kuhakikisha kwamba inaweka utaratibu wa kutatua kero ya kutotambulika kwa vibali vinavyotolewa na Taasisi za Zanzibar kwa wakuu wa Taasisi hizo ambazo si za Muungano pamoja na kuweka utaratibu unaoeleweka ili wananchi waweze kupata huduma za kiposta bila ya usumbuvu wowote.

Hitimisho

Mheshimiwa Spika,

Kabla sijakamilisha Muhtasari wa ripoti yetu, Kamati ya Mawasilino na Ujenzi inawashukuru sana Viongozi na Watendaji wote wa Wizara na Taasisi zote zinazosimamiwa na Kamati hii kwa kuweza kutoa mashirikiano makubwa na kuiwezesha Kamati kutekeleza majukumu yake kwa mwaka huu. Kamati inashauri mashirikiano hayo yaendelezwe kwa kipindi chote kinachofuata.

Hata hivyo, kasoro kubwa iliyogunduliwa na Kamati ni **Upatikanaji wa fedha kwa wakati na kwa kiwango kilichotengwa kutoka Serikalini,** kwamba kunakwamisha kwa kiasi kikubwa malengo na shabaha za Wizara zote mbili zinazosimamiwa na Kamati hii hasa katika Miradi ya Maendeleo.

Vile vile, upatikanaji wa fedha za OC pamoja na vitendea kazi, usafiri na malipo ya muda wa ziada wa kazi (over time) navyo vimekuwa vinarejesha nyuma mwamko na ufanisi wa kazi.

Mheshimiwa Spika,

Napenda kulihakikishia Baraza lako tukufu kuwa katika kipindi cha mwaka 2016/2017, Kamati yetu imetekeleza jukumu lake la kuishauri na kuisimamia ipasavyo Serikali kupitia Wizara, Taasisi na Idara tunazozisimamia kwa niaba ya Baraza lako tukufu.

Mheshimiwa Spika,

Napenda kukushukuru tena na kukupongeza wewe binafsi kwa unavyoliongoza Baraza letu katika nafasi ya Uspika. Napenda pia kumpongeza Mhe.Naibu Spika pamoja na Wenyeviti wote wa Baraza la Wawakilishi kwa kukusaidia vizuri katika kufanikisha shughuli za Baraza.

Mheshimiwa Spika,

Pia, napenda kuwashukuru Wajumbe wa Kamati hii kwa ushirikiano wao mzuri waliouonesha na wanaoendelea kuuonesha katika kufanikisha majukumu tuliyopangiwa. Michango, mawazo na ushauri wao kwa kiasi kikubwa imefanikisha majukumu ya Kamati ya Mawasiliano na Ujenzi ya Baraza la Wawakilishi.

Mheshimiwa Spika,

Naomba sasa kuwatambua Wajumbe hao kwa kuwataja majina kama ifuatavyo:-

1. Mhe. Hamza Hassan Juma - Mwenyekiti.
2. Mhe. Suleiman Sarhan Said - Makamo Mwenyekiti
3. Mhe. Abdalla Ali Kombo - Mjumbe
4. Mhe. Bahati Khamis Kombo - Mjumbe
5. Mhe. Khadija Omar Kibano - Mjumbe
6. Mhe. Mohammedraza Hassanali Mohamedali – Mjumbe
7. Mhe. Mwanaidi Kassim Mussa - Mjumbe
8. Mhe. Nassor Salim Ali - Mjumbe
9. Mhe. Said Omar Said - Mjumbe

Mheshimiwa Spika,

Mwisho kabisa, napenda kumshukuru Katibu wa Baraza na Watumishi wote wa Afisi ya Baraza la Wawakilishi kwa kuisaidia Kamati kutekeleza majukumu yake. Aidha, kwa niaba ya Kamati napenda kutoa shukurani za kipekee na za dhati kwa ndugu **Fatma Omar Ali** na ndugu **Himid Haji Choko** ambao ni Makatibu wa Kamati yetu kwa kuratibu

vyema shughuli za Kamati kwa kipindi chote hadi taarifa hii inapowasilishwa mbele ya Baraza lako Tukufu.

Mheshimiwa Spika,

Napenda pia kutoa shukurani za dhati kwa usikilizaji mzuri wa Waheshimiwa Wajumbe wakati wote wa uwasilishwaji wa muhtasari huu na kuwaomba wajumbe waichangie na tunatoa wito kwa Serikali kuyatekeleza kwa vitendo yale yote yaliyoagizwa na kushauriwa na Kamati ili kuongeza ufanisi wa Wizara hizo.

Mheshimiwa Spika,

Naomba kutoa hoja.

Ahsante,

……..
(Hamza Hassan Juma)
Mwenyekiti,
Kamati ya Mawasiliano na Ujenzi,
Baraza la Wawakilishi,
Zanzibar.